SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 211. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 5, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го ЛИСТОПАДА 1992. Ч. 211. РІК XCIX.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ СВАВОЛІ

Севастопіль (УНІАР). — Координаційна Рада місцевого відділу Спілки Офіцерів України оприлюднила заяву, в якій сказано, що командування Чорноморської фльоти продовжує порушувати дагомиські та ялтинські угоди. Не припиняється тиск на моряків, які склали присягу на вірність народові України. Тільки останнім часом до резерви звільнено офіцерів Кравченка, Ізотова, Шарлая, Древаля, і мічмана Теру.

Спілка Офіцерів України, висловлюючи протест проти незаконних рішень командування Чорноморської фльоти, звернулася до органів правопорядку, офіцерів фльоти і до всіх, кому дороге морське братерство, не допустити порушень прав військовослужбовців, які зробили свій вибір.

Т. СТАРАК В НТШ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку влаштовує доповідь Теодозія Старака, виконуючого обов'язки амбасадора України до Польщі, публіциста, колишнього дисидента. Тема доповіді — „Україна і Польща у світлі нового трактату". Доповідь відбудеться у суботу, 7-го листопада, о год. 5-ій вечора в приміщенні НТШ, 63 Четверта авеню між 9-ою і 10-ою вулицями в Ню Йорку.

У ЛЬВОВІ СВЯТКУВАЛИ ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ

Львів (УНІАР). — Громади Львівської области відзначили 74-ту річницю проголошення Західньо-Української Народної Републики великими народними вічами, учасники якого вшанували пам'ять загиблих за волю України.

У Львові, у театрі ім. Марії Заньковецької відбувся урочистий вечір п. н. „Вогонь державности в серцях українців", зорганізований державною адміністрацією і виконавчим органом Львівської Міської Ради.

Українська делеґація відвідує Австралію

Київ (УНІАР). — До Австралії виїхала делегація Верховної Ради України на чолі з головою Верховної Ради Іваном Плющем. Делегація запрошена парляментом Австралії. У складі української делегації є члени Президії ВР Михайло Гришко та Володимир Яворівський, група народних депутатів та ділові люди з України.

Українська репрезентація зустрінеться з керівництвом парляментів стейтів Вікторія і Новий Південний Вейлс. Представники ділових кіл України будуть мати зустрічі з міністрами, державними діячами та бизнесменами Астралії для встановлення економічних зв'язків та дальшого розвитку взаємної співпраці.

Обрано нових голів комісій Верховної Ради

Київ (УНІАР). — На засіданні Верховної Ради України розглядалося питання про голів постійних комісій ВР та про зміни у складі комісій у зв'язку з переходом деяких народних депутатів — голів комісій на інші місця праці.

Головою постійної Комісії у справах жінок затверджено Валентину Єщенко; Комісії з питань народної освіти — Павла Кислого; Комісії з питань державної оборони та безпеки — Валентина Лемиша, Комісії прав людини — Степана Батюшка, Комісії з питань державного суверенітету і міжреспубліканських відносин — Василя Шульгу.

Верховна Рада розглянула військову доктрину України, представлену міністром оборони Костянтином Морозовим. Доктрина має підкреслено оборонний характер і головною метою політичної та військової стратегії проголошує попередження війни. Через нечіткість формулювань щодо ядерної політики та визначення потенційного противника, проєкт доктрини спрямований на доопрацювання до Комісії з питань оборони та державної безпеки.

Індія готова створити нуклеарну бомбу

Вашінгтон. — „Індія має все необхідне, щоб у будьякий момент, як тільки це буде необхідно, створити власну нуклеарну бомбу", — заявив на пресовій конференції у Калькутті голова комісії у справах атомної енергії Індії П. Айенгер. За його словами, в даний час Індія має можливість самостійно вирішувати завдання з нуклеарної ділянки, які стоять перед нею, і зовсім не залежить від будь-яких зовнішніх факторів.

На Індію, як підкреслює аґентство ЮПІ, чиниться тиск з боку т.зв. „Лондонського клюбу", що його очолюють З'єднані Стейти. Клюб утворює група країнекспертів нуклеарних матеріялів, обладнання і технології, які намагаються вплинути на індійський уряд, щоб він відмовився від програми військових нуклеарних досліджень і приєднався до договору 1970 року про нерозповсюдження нуклеарної зброї. Індія розглядає умови цього договору як дискримінаційні на тій підставі, що, як вона вважає, закладені в ньому принципи зовсім не обмежують можливости нуклеарних держав, а лише створюють перешкоди на шляху тих, які не володіють технологією вироби́цтва нуклеарних компонентів.

Ще 18 років тому Індія провела свій перший нуклеарний вибух, продемонструвавши тим самим світові і перш за все Пакістанові, що вона також володіє „нуклеарним щитом". Одночасно індійський уряд постійно підкреслював, що він не плянує збільшувати запаси озброєнь масового знищення.

В листопаді у Вашінгтоні Адміністрація ЗСА має намір провести серію консультацій з індійськими і пакистанськими представниками. Вони ставлять за мету знайти шляхи припинення небезпечних перегонів озброєнь у південній Азії.

В. ГОРБАТЮК ВИСТУПИТЬ В НЮАРКУ

Нюарк, Н.Дж. — На запрошення Української Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка в Нюарку-Ірвінґтоні виступить Володимир Горбатюк, бандурист-кобзар з України. Він виконає ряд народньо-історичних пісень та дум зі старовинного та сучасного кобзарського репертуару. Концерт відбудеться в п'ятницю, 6-го листопада о год. 7:30 вечора в залі української католицької церкви св. Івана Хрестителя при Сандфорд авеню в Нюарку. Вступ 5 долярів, для дітей вступ вільний.

Б. Єльцин запровадив надзвичайний стан на Північному Кавказі

Москва. — Президент Росії Боріс Єльцин запровадив у понеділок, 2-го листопада, на місяць надзвичайний стан на території Північно-Осетинської ССР і Інгуської республіки.

Становище в районі Владикавказу, де в ніч з п'ятниці на суботу спалахнув збройний конфлікт, нині вже контролюється і там досить сили, щоб тримати його під контролем і надалі, запевнив заступник голови уряду Російської Федерації Георгій Хижа. Він виступив з цією заявою у Владикавказі після наради в Раді міністрів Північної Осетії.

На день раніше з такою ж заявою виступив у Москві Рамазан Абдулатіпов, голова Ради національностей Верховної Ради Росії. Становище в зоні конфлікту між інгушами і осетинами „взято під контроль", сказав він депутатам російського парляменту.

Частинам російських внутрішніх військ разом з полками повітряно-десантних військ, що прибули в район конфлікту, вдалося невтралізувати активність інгуських збройних формувань. Однак стрілянина в регіоні з застосуванням огнепальної зброї і навіть артилерії триває, незважаючи на досягнуту в неділю увечорі угоду про припинення вогню.

Конфлікт на Північному Кавказі розпочався в ніч з п'ятниці на суботу, коли озброєна група інгушів, при близно 150 осіб, захопила пост державної автоінспекції коло села Чермен. При цьому були поранені два військовослужбові міністерства внутрішніх справ Росії, захоплений бронетранспортер, а троє працівників ДАІ взяті в полон як закладники. Але конфлікт зародився ще рік тому, після того, як російський парлямент прийняв 26-го квітня 1991 року закон про реабілітацію репресованих народів.

Інгуші почали активно добиватися від уряду в Москві зміни кордонів між Північною Осетією і тодішньою Чечено-Інгушетією — республіками, на території яких головним чином проживає цей невеликий кав-

(Закінчення на стор. 4)

ДІТРОЙТ В ПАМ'ЯТЬ Й. СЛІПОГО

Дітройт (Р. Дигдало). — Українське Патріярхальне Товариство, Відділ Мишиган, запрошує всю українську громаду великого Дітройту на святковий обід з нагоди 100-ліття уродин св. п. Патріярха Йосифа Сліпого, що відбудеться в неділю, 8-го листопада, в Українському Культурному Центрі у Воррені, о год. 2 по полудні. Святочне слово виголосить близький співробітник Патріярха о. Архимандрит д-р Любомир Гузар. В програмі бере участь хор парафії св. Йосафата, диригент маестро Володимир Щесюк. Дохід з імпрези призначений на релігійне виховання молоді в Україні.

Український Музей у Ню Йорку готується до добродійного концерту

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Людмила Волянська). — Тепер чуємо часто не тільки про „зірок" сцени чи екрану, але й про „суперзірок", названих так, щоб підкреслити величність таланту і унікальність уміння артистів, музик чи вокалістів, які досягли вже верховіть у своєму мистецтві, досконалости, що межує, — як дехто любить висловлюватися, — з божеськістю. Таких „суперзірок" наша громада слухатиме й бачитиме в неділю, 29-го листопада, в Ню Йорку в Меркін залі (129 Захід 67 вулиця, біля Лінкольн-Центру) о 3-ій годині по полудні. Їх буде там чотирнадцятеро плюс!

Цей добродійний концерт відбудеться завдяки Українському Музеєві в Ню Йорку, на користь якого і виступають ці подивугідні наші культуротворці та ще і в такій великій кількості одноразово.

Тому конечно для організаторів цієї імпрези мати якнайбільшу фреквенцію,



Розповідають про Добродійний концерт УМ (зліва, сидять): Т. Тершаковець, О. Кровицька і Л. Гайдучок. За ними (зліва): Володимир Винницький і О. Слупчинський.

щоб здобути достатні фонди для Українського Музею, що про нього йде широко й голосно добра слава по всій нюйоркській метрополії і поза нею.

Слід, отже, поставити в заслугу цим нашим артистам, що вони радо гратимуть і співатимуть на цьому концерті, бо вони розуміють потребу грошової збірки на фонд УМ, на його поточні видатки і на продовження існування, не кажучи вже про будівельний фонд. Діяльність музею, — із цим всі наші громадяни пого-

(Закінчення на стор. 3)

Б. КЛІНТОН ВИГРАВ ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ

Вашінгтон. — Губернатор маленького стейту Аркенсо Билл Клінтон, його віцепрезидент Алберт Гор, які на протязі довгого часу вели інтенсивну перевиборчу кампанію спільно зі своїм виборчим комітетом і великою людською і матеріяльною машиною Демократичної партії, здобули перемогу і став 42-им Президентом З'єднаних Стейтів Америки.

Б. Клінтон переміг в усіх великих стейтах, крім Тексасу, які дали йому основну кількість електорів, наприклад, Каліфорнію з 54 електорами, Мишиген, 18, Огайо, 21, Пенсильванію, 23, Ню Йорк 33, Ню Джерзі, 15, Міннесота, 10, Вашінгтон, 11, Кольорадо, 8, та багато інших.

Президент Джордж Буш, старaючись про перевибір здобув чимало дрібних стейтів, найбільший з яких був Тексас, але не набрав відповідної кількости електорів. Третій, незалежний кандидат, тексаський більйонер Росс Перо, не здобув ані одного електора, але натомість він пошкодив одному і другому кандидатові у виборі популярних голосів. За нього голосувало 19 відсотків виборців, більше як будь-коли у президентських виборах, у яких був третій кандидат.

Президент-елект Билл Клінтон, віцепрезидент А. Гор і їхні найближчі співробітники, ведучи напружену і добре сплановану кампанію, „розбили" республіканську перевагу серед багатьох виборчих округ — католиків, консерватистів, демократів, які свого часу голосували за Роналдом Реґеном, і здобули не тільки перемогу для Клінтона, який від 20-го січня наступного року після заприсяження стане наступним Президентом ЗСА, але й для Демократичної партії взагалі.

Згідно з обчисленням 83 відсотків відданих голосів, які були подані до відома слухачам і глядачам на телевізії о год. 3-ій рано, за Клінтона проголосувало 43 відсотки, за Буша 38 і за Перо 19 відсотків. Клінтон здобув 345 електорів з потрібних 270.

У промові, яку Клінтон виголосив у Літл Рок, Аркенсо, до понад 15,000 своїх прихильників і прихильниць Демократичної партії, Президент-елект наголосив потребу єдности американського народу, похваливши президентові Дж. Бушеві за його довголітню службу на різних постах, заявив, що Буш склав йому ґратуляції з приводу перемоги і пропонував свою допомогу у розв'язці багатьох внутрішніх і закордонних проблем, з якими зустрінеться новообраний Президент вже в найближчому майбутньому.

Коротку промову виголосив також віцепрезидент-елект А. Гор, а теперішній діючий віцепрезидент Ден Квейл, перебуваючи з Президентом у Гюстоні, долучився до побажань.

Нюйорський сенатор Алфонс Д'Амато переміг невисокою кількістю голосів свого демократичного опонента, теперішнього стейтового генерального прокуратора Роберта Ейбрамса. До Сенату і Палати Репрезентантів були обрані декілька жінок, серед них одна негритянка з Іллиной Карол Мозлі Бравн, яка увійде до історії, як перша чорна жінка, яка зайняла пост в Сенаті. Вибори виграла також Барбара Бакстер з Каліфорнії, Діян Файнстайн, колишній посадник Сан Франсіско та Петі Мирі зі стейту Вашінгтон. Одним словом, демократи святкують перемогу, яку вони здобули тяжкою працею, — кажуть коментатори.



Билл Клінтон з дружиною Гіллярі після проголошення висліду виборів.

У СВІТІ

В НЕДІЛЮ, 1-ГО ЛИСТОПАДА, генеральний секретар ООН Бутрос Бутрос-Галі вислав до середньо-азійських республік місію доброї волі. Її очолює Реймонд Сомме-рейнс. Місія відвідає Казахстан, Киргізстан, Узбекістан, а також Таджикістан, де тепер точиться братовбивча війна. Рада Безпеки ООН звернулася до ворогуючих сторін і до всіх сусідніх держав із закликом сприяти миротворчій діяльності місії і гарантувати безпеку її членів.

ЛАТВІЯ, ЛИТВА І ЕСТОНІЯ гостро засудили рішення президента Боріса Єльцина припинити виведення російських військ з Прибалтики, назвавши цей крок спробою догодити російським шовіністам і реваншистам. Згідно з підрахунками західніх експертів, в Прибалтиці тепер перебуває до 200,000 російських військовослужбовців. Точної цифри не знає ніхто, бо міністерство оборони Росії відмовляється її подати.

ІТАЛІЙСЬКІ ВЛАСТІ продовжують розшукувати документи, які можуть доповнити інформацію про „чорні фонди" КПСС. Цими днями представники італійських слідчих органів, прокуратури і фінансової гвардії під керівництвом римського судді Джюзеппе Морсілло сконфіскували документацію фірми „Маріталія" з міста Равенна. Перевірити цю фірму наполегливо просив генеральний прокуратор Росії Валентин Степанков. Російська прокуратура володіє доказами, що підприємства фірми діяли „під дахом" італійської компартії, користуючись фінансами, які їм надавала верхівка КПСС. Мета контролі — перевірити, чи має „Маріталія" таємні рахунки, на яких можуть лежати вклади злочинної КПСС.

АМБАСАДОР ІРАНУ в Німеччині Госсейн Мусавіян повідомив, що його уряд не має наміру скасувати смертний вирок, винесений покійним аятоллою Хомейні авторові книжки „Сатанинські вірші" Салманові Рушді. Заява іранського дипломата прозвучала наступного дня після того, як Рушді, перебуваючи в Німеччині, звернувся до уряду цієї країни з проханням використати економічний вплив на Теґран і домогтися скасування вироку. Мусавіян сказав, що Теґранові не важить, яке враження справляє на Захід становище Ірану щодо Рушді, якого раніше чи пізніше буде страчено згідно з вироком.

НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ, Бундестаґ, переїхав у новий будинок, вибудований зі шкла і металу. Канцлер Гельмут Коль і президент Німеччини Ріґард фон Вайцзекер відкрили в ньому урочисте засідання. Новий будинок вартістю 250 міл. марок розташований на березі Рейну. Його будували вже тоді, коли було прийнято рішення про перенесення столиці з Бонну до Берліну. Берлінці побоюються, що тепер Бундестаґ не схоче переїжджати, однак Г. Коль пізд час урочистої церемонії відкриття запевнив, що переїзд відбудеться. Щоправда, певної дати він не назвав.

ГРЕЦЬКИЙ ЖУРНАЛ „Тахідромос" провів опитування, висліди якого засвідчують, що мешканці цієї країни — колиски европейської цивілізації — не відзначаються освіченістю. 31 відсоток опитаних не годні були назвати автора загальновідомої „Одисеї", 40 відсотків нічого не чули про героя грецької мітології Геракля, 50 відсотків не знає, що вода починає кипіти при температурі 100 степенів за скалею Цельзія, а 27 відсотків опитаних вважають, що сонце обертається довкола землі.

В АМЕРИЦІ

ОБИДВІ ПАЛАТИ КОНҐРЕСУ ЗСА засудили порушення прав людини в Ірані і закликали президента Джорджа Буша поробити усі заходи, щоб потоптання прав людини в тій країні засудили також інші країни та Організація Об'єднаних Націй. 62 сенатори ЗСА — демократи і республіканці, звернулись з окремою петицією до генерального секретаря ООН Бутроса Бутроса Галі, закликаючи його засудити поведінку іранських диктаторів. Сенатори в петиції підкреслили, що з Ірану в останніх тижнях надходять алярмуючі повідомлення про диктаторську поведінку тамошніх лідерів і переслідування інакомислячих, яких людей режиму побивають до крови на відкритих місцях і на очах тисяч перехожих. Така поведінка іранців загрожує мирові в цьому регіоні світу і ООН, міжнародна організація, повинна покласти край такій поведінці.

В НЕДІЛЮ, 8-ГО ЛИСТОПАДА, в Чикаго зустрінуться високі представники урядів ЗСА і Европейської економічної спільноти, завданням яких буде випрацювати систему допомоги урядів фармерам. Керівник сільськогосподарського управління в Европейській економічній спільноті Рей Мекшері відбуде окрему розмову з секретарем Департаменту сільського господарства ЗСА Едвардом Медиґеном. До часу зустрічі будуть вестися розмови на дипломатичному рівні, але фізична зустріч керівників цього сектора є конечно потрібною, — заявили представники Уряду ЗСА. Вступні розмови відбулись вже 1-го листопада між ЕЕС і Департаментом хліборобства ЗСА, на яких наступило повне погодження. В найближчому часі фармери ЗСА і Европи отримають допомогу в сумі 190 біл. дол.

СУД У МОРРІСТАВНІ в Ню Джерзі встановив, на думку багатьох спостерігачів і юристів, дуже небезпечний прецедент, присудивши бездомному американцеві, якому заборонили спати в читальних залах публічної бібліотеки 200,000 долярів винагороди, чи рекомпенсацій за моральну зневагу. Керівники і робітники бібліотеки свідчили на суді, що Ричард Креймер страшить дітей, перешкоджає читачам тощо. Міські власті однак прийшли до висновку, що їм обійдеться дешевше заплатити Креймерові визначену судом суму і не судитися з ним, а згладно з його адвокатами, у вищих судових інстанціях. Очевидно, винагорода скоро розтратиться, бо Креймер подарував 800 дол. на опіку коня-дохоядіги, опікуватись яким зобов'язалися монахині в монастирі св. Джана.

МІЖПРОСТІРНИЙ КОРАБЕЛЬ „Колумбія", виконавши 10-денний полет і завдання, які були доручені астронавтам Управлінням полетів НАСА, приземлився без жодних перешкод на летовищі космічного центру на Фльориді в неділю, 1-го листопада, о год. п'ять по дев'ятій рано. На покладі корабля знаходилося шість астронавтів, в тому числі один громадянин Канади. Під час перебування в стратосфері, астронавти випробували автоматичну систему космічної телевізійної передачі, випрацювану канадськими спеціялістами, здійснили медично-біологічні випробування, а також поробили цілий ряд помірів у стратосфері. За 10 днів корабель „Колумбія" облетів 159 разів земну кулю, записавши на спідометрі 6,6 міл. кілометрів шляху. Після приземлення капітан корабля Джеймс Ветербі заявив кореспондентам, що він гордий за досягнення і співпрацю астронавтів, які виконали усі завдання, які їм були доручені.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Литва і колишні комуністи

Від часу відзискання Литвою державної самостійности перших парляментарних виборів, переведених 26-го жовтня ц. р., найбільшу кількість голосів дістали кандидати Демократично-Робітничої партії, яка гуртує колишніх комуністів. На перший погляд — незрозумілий феномен. Литовці відомі, як глибоко патріотичний нарід. Коли під час Другої світової війни Росія, під тодішньою фірмою Совєтського Союзу окупувала і швидко потім анектувала три прибалтійські країни, Литву, Латвію й Естонію. Усі ці числом невеличкі народи виявили подиву гідну відвагу і впертість у своєму свободолюбному змагові.

Тепер уже забулося, як Москва висилала проти Литви танкове з'єднання, як ішли бої на вулицях Вільнюса і як-то Міхаїл Ґорбачов виправдувався, що він „не знав", хто вислав військо проти Литви. Чим можна пояснити, що ті самі литовці, не цілих два роки після здобуття державности вибирають до парляменту колишніх комуністів? Мабуть правильною буде відповідь, що вони не вибирали комуністів, а відомих їм земляків — діячів з партійними виказками. На цьому місці вже згадувано, що на великому зібранні в Українському Народному Домі у Ню Йорку з нагоди приїзду одного члена Верховної Ради України — один присутній досить ароґантно запитав гостя: „Чи ви комуніст?" А той спокійно відповів: „Я належу до партії, але я не комуніст". Це було ще тоді, коли Компартія СССР, як також УСРР ще існувала, ще її діяльність не була заборонена.

Пригадаймо інший подібний приклад. Коли большевики зайняли Галичину у вересні 1939 року Червона армія швидко потім почали переслідувати українських католицьких духовників, ще перед так званим собором 1946 року, який „скасував" Берестейську Унію, і насильно наставляли православ'я — у численних наших селах люди просили місцевого пароха, щоб він перейшов на православ'я, бо тільки таким чином може залишитися в селі, де його шанували і любили. Це були страшні часи панування варварської кліки в Кремлі з могутнім апаратом в імперії. Компартія СССР нараховувала кілька мільйонів членів — скільки з них знали, що таке комунізм? Хто не належав до партії — не мав доступу до школи, не приймали до праці, кожної хвилини міг заїхати перед його хату **„чорний ворон"** і він щезав. Легко сьогодні таврувати „опортуністів" і прославляти „принципіялістів". Ніякий народ у світі не складається з героїв — не був іншим український народ ані литовський.

За широкою вісткою у „Ню Йорк Таймсі" — голова Демократичної робітничої партії Бравсказ, литовський самостійник заявив, що коли б став прем'єром — складе коаліційний уряд і в парляменті мусить скластися коаліція, бо ні одна з існуючих 15-ти партій не отримала понад 50 відсотків голосів. Це подібний курйоз на Литві, як в Україні: в Україні на 52 мільйони мешканців є 28 політичних партій, в Литві на 4 мільйони осіб є 15 партій. Партійництво — страшна недуга спільнот, які не розуміють суті демократії.

За всією вірогідністю — відносини між Вільнюсом і Москвою не зміняться. В Литві все ще стоїть російська армія і це найбільший тягар, найбільша болячка Литви і наявний поличник державі. Паралеля з Україною: вибір Леоніда Кравчука на президента України був добрий для України і не змінить відносин з Москвою.

На вислід виборів у Литві вплинуло невдоволення людей з поганого стану економіки. Але це не значить, що люди затужили за комунізмом і це не концесія Москві. Нам трудно коментувати події у далекій Литві. Але Україна і Литва спільно переживали історичні етапи і наші сердечні симпатії цьому малому страдальному народові. Він збереже свою державність і розв'яже свої проблеми — так само як це зробить народ український.

З ВІРМЕНІЇ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що на кожного мешканця республіки видають 250 грамів хліба на день і 200 грамів масла на місяць. Проблема виникла не через брак харчів, а у зв'язку з бльокадою залізниці з боку Азербайджану.

Микола Бараболяк

КОЛИ ГОДУЄШ СОБАКУ, ЯКА... КУСАЄ РУКУ

II

Ми стрінулись із утікачами на подвір'ї школи. Їх розповідь видалася такою скорботною, немов панахида..." Втікачі розповіли Колесникові як „витурили" з корабля капітана Третьої ранґи Тімура Сулейманова з його офіцерами за те, що вони склали присягу Україні. Їх заступили „запеклими ревнителями великої Росії"; як побивали і клали на важкі каторжні праці солдатів, які присягли Україні; прибулі російські наставники копали їх, коли вони клячачи, змивали підлоги на кораблі... Хлопці показували знаки фізичних знущань. Син підполковника Олексія Сухарєва, Вячеслав, повісився на кораблі внаслідок знущань над ним. А мстились над ним і за батька, який теж склав присягу. Колесник розповідає про поповнювання росіянами, а неприймання українців, про будування коштами українського Уряду приміщень для російських офіцерів, коли українці тиснуться по гуртожитках. А на все це асиґнує гроші київський Уряд тоді, коли нема, наприклад, коштів, на висилку представників України за кордон...

Колесник теж подає документи на доказ переслідувань і просто кпин Касатонова над українським Урядом. Ось один із них: „Список військовиків, яких категорично заборонено впускати у штаб ЧФ: 1. Контрадмірал Кожин Б. Б. (він, як згадано, командувач морських сил України), 2. капітан другої ранґи Мироненко Н. В., 3. капітан другої ранґи Сутула М. Ф., 4. капітан друнгої ранґи Николаєв О. В., 5. капітан другої ранґи Корнилов Е. П., та інших, усього 14 офіцерів".

Другий документ: Борис Кожин, командувач МСУ, звернувся до Касатонова листом у справі процедури поділу ЧФ. На це дістав таку ароґантну відповідь: „Напоминаю вас: не робіть далі дурниць і не шліть мені таких телеграм. Що буде передано Україні, буде встановлене директивами т. Шапошнікова, т. Грачева і т. Чернавіна. Кожин, мені жалко вас і вашої орггрупи. Ви повинні звертатись тільки через міністерство Оборони України... А що стосується Договорень (у Дагомисі), вам прийдеться ждати ще дуже довго. Не треба поспішати, а то спізнитесь..." Ось як із позицій сили відносяться партнери договорень з Кремлем на нижчому рівні.

У більш суцільній і публіцистичній формі про подібні злочини і знущання касатонівського режиму в Севастополі пише в газеті „За Вільну Україну" капітан 1-ої ранґи Євген Лупаков в числі з 15-го жовтня в статті п. з. „Куди причалити 'Славутичу'?" Там мова про заборону причалити цьому новозбудованому кораблеві української фльоти в севастопільській базі. Лупаков називає м. і. такі шикани проти тих, що склали присягу Україні: забороняють читати українські газети, слухати українське радіо, не дають мешкань. Далі пише: „Все майно, зброя, та інше, з передових баз ЧФ в Болгарії, Сирії та інших країн, як теж усе, що було найбільш цінним у Криму, вже перевезено до Новоросійська. Найбільш боєздатні вертольоти переґнані вже до Анапи...". Лупаков потверджує те, що так балетристично яскраво передав Колесник на сторінках „Літературної України".

Усе те, що твориться на Криму можна схарактеризувати коротко ось як: кусає собака руку, що її годує. Не дивує вас, що незважаючи на всі наруги, пониження і знущання, київський Уряд платить „жалованння" усім тим касатоновим і несе частинно кошти втримання ЧФ. Чи це не обурює вас? Напевно і Президент і всі довкола нього обурені, але можна інакше? Німеччина теж утримує російські дивізії стаціоновані на терені східньої Німеччини, як і Польща. Вимагає того сучасна політика. Процес ліквідації совєтської армади скомплікований і затяжний. Поп ри всі інші мотиви, грає ролю і психологічний фактор. Російська солдатеска почувала себе всесильною і всевладною, а сила наразі при них. Треба часу, щоб ці російські імперіялісти-всевладники погодились із дійсністю, що російському колоніялізмові прийшов ўреш ті кінець теж. З тим мусить рахуватися не тільки Кравчук, але і Єльцин. Російські воєнні сили — автономні. Автономні не тільки на території України, але і Росії. Щоб давати прикази, треба мати підкомандну силу, яка мусила б їх виконання, а такого не тільки Кравчукові, але — виглядає — і Єльцинові не вистачає.

Тому, яку „фрайду" мають касатонові і його побратими у Москві і як мусять вони собі кпити з політичних починів деяких наших політичних примітивів, які демонстраціями і подібними „революційними" заходами хочуть вимогти на Президентові України робити заходи, на які він, не маючи запліччя мілітарної сили і як розумний політик, наважитись не може. Це дуже, а дуже прикре, коли мусиш переносити не тільки тиск ворожої сили, і навіть годувати собаку, що тебе кусає, але і ще зносити докори своїх. Але в політиці іноді приходиться таке переносити. Політика — війна іншими засобами, не раз упокорюючими засобами, але так воно приходиться, доки не набереш сили, щоб силі протиставити силу.

Президент Кравчук несе дуже важкий тягар державотворення і закріплення. З усіх сторін атаки на нього. Ось у „Чикаґо Трибюн" появилася ч. 25-го жовтня стаття — передрук із „Мамі Гералд", де автор остерігає Америку перед Кравчуком, як націоналістом із диктаторськими затіями, у руках якого — ядерна зброя. Тому газета кричить: „Алярм" — небезпека для цілого світу...!

Не бороздімо Президентові України, яким би то не було способом! Не час на те!

Микола Світуха

КУДИ ПРЯМУЄ ЦЕНТРАЛЬНА ЕВРОПА

I

У паризькому виданні „Інтернешенел Геральд Трибюн" з 13-го жовтня поміщена цікава стаття Яна Урбана, відомого чеського письменника і журналіста, колишнього голови правозахисної організації Громадський форум. Аналізуючи теперішні суспільно-політичні течії у Центральній і Східній Европі на тлі громадської війни поміж республіками колишньої Юґославії, в обличчі неминучого розпаду Чехо-Словаччини і атмосфери напруження у Молдові, автор накреслює песимістичний сценарій процесу побудови демократії у багатьох державах, в тому і України.

Автор виходить від об'єктивного ствердження, що Захід трактує тепер уже неминучу ліквідацію Чехо-Словаччини з повною пасивністю, виказуючи повний брак заінтересування недвозначними лекціями історії XX століть. А історія вказує, що розпад феодальних европейських монархій після Першої світової війни не дав ґарантій демократичного процесу державного будівництва тим народам, які взялися будувати свої національні держави. Незаперечним є факт, що в 1920 роках ряд центральноевропейських націй дуже скоро заміняли засади демократії на політичну стабільність під омофором автократичних військових режимів (наприклад, Польща і Мадярщина).

Безспірним фактом є також, що 1938 року демократичним голосуванням Австрія вирішила про своє приєднання до гітлерівської Німеччини. Подібно як в 1930 роках повна неспроможність держав Ліґи Націй знайти шлях для мирної розв'язки міждержавних конфліктів в Европі і поза нею (наприклад, в Африці) послужила заохотою для аґресії фашистської Італії і гітлерівської Німеччини, так і тепер неефективність заходів ООН відносно погашення конфлікту на терені колишньої Юґославії створює підґрунтя для поширювання і продовження конфліктів.

Враховуючи трагічний досвід народів колишньої Юґославії, автор скептично трактує запевнення політичних провідників інших народів, у тому й чехів і словаків, про наміри мирно розв'язати всі проблеми, пов'язані із створенням у Центральній і Східній Европі нових самостійних держав. На його думку, песимістичний сценарій розвитку міждержавних відносин у найближчих роках найбільше правдоподібний. Він присвячує більшу частину статті обговоренню однієї можливої версії майбутніх подій, у яких і Україна відіграватиме чималу ролю.

Як відомо, після виборів в Чехо-Словаччині в червні і резиґнації Вацлава Гавела, як президента чехо-словацької федерації, прем'єр-міністри Чехії і Словаччини вирішили перевести в життя з 1-им січнем 1993 роком леґальний розподіл федерації без формального рішення федерального парляменту і без відклику до всенародного референдуму. Сподіваються, що словацький уряд, який очолює Владімір Меціяр, новообраний провідник партії Народний Рух за Демократичну Словаччину, поведе політику твердої руки. У висліді, дійде до напруження взаємин з сусідами Словаччини, в пер шу чергу з Мадярщиною.

Першим пунктом конфлікту стане рішення про заводнення штучного русла Дунаю на словацькій території для введення в дію новозбудованої гидроелектро чної станції. Заявивши вже наперед свою опозицію до цього проєкту, уряд Мадярщини потрактує зміну русла Дунаю як односторонню зміну державного кордону, що проходить вздовж природного берега річки. Загострення стосунків поступово набере розмірів голосної кампанії начебто в обороні національних прав мадярської меншости в Словаччині, що її налічують на поверх півмільйона осіб. За сценарієм автора, під впливом міжнародної пресії, Словаччина буде змушена погодитися на переведення плебісциту, у висліді якого південна її частина проголосує за прилучення до Мадярщини.

Закінчення буде.

Святослав Гординський

Михайло Мороз

(В 40-ий день смерти)

I

Михайло Мороз закінчив життєвий шлях, залишивши тривале місце в історії українського нового малярства, особливо західньоукраїнського. Він ще малознаний у широкій Україні, але вже недалекий час, коли його пізнають дальше від Галицької України й еміґрації. Я мав змогу пізнати його ближче в наших спільних студентських роках у Мистецькій школі Олекси Новаківського та згодом у Парижі, куди він приїхав пізніше за моєю намовою і з допоміжною стипендією Митрополита Шептицького. Це були цікаві роки нашого „Штурм унд Дранґу", коли то ми, в тіні великої індивідуальности нашого вчителя, шукали власних мистецьких шляхів.

Пригадується, як то після моєї гімназійної матури я вступив до Мистецької школи Олекси Новаківського, яка незабаром стала відділом політехніки Українського тайного університету. Це було з кінцем 1924 року. У школі застав я нових колеґ, між ними були Григор Смольський, Володимир Гаврилюк, Михайло Мороз, Антін Малюца, Степан Луцик, Роман Чорній, Дмитро Дунаєвський, Стефанія Ґебус-Баранецька, трохи пізніше прийшли ще Володимир Ласовський, Марія Морачевська, Ольга Козакевич, Стефа Рудакевич, Іванка Нижник, Марія Карп'юк, а ще пізніше Василь Дядинюк, Едвард Козак (які приходили доривково), були теж два жидівські студенти — Марґіт Райх, дочка посла до варшавського сойму, і скульптор Леон Крец. Щоб доповнити, мушу згадати, що ще перед відкриттям тієї школи в Новаківського приватно навчалися Леонід Перфецький, Роман Сельський і Соня Зарицька, які згодом виїхали на дальші студії до Кракова, Праги або Парижу. Були ще студенти, які не виявили себе достатньою мірою в мистецтві, тож і спогад про них загубився.

У тому молодому оточенні, що його гуртувала школа Новаківського, з Морозом і Чорнієм я зійшовся найближче. Михайло був щирий і довірливий, бажав якнайбільше пізнати і навчитися, тому шукав дружби і приязні. Мені імпонувало те, що в цілій школі Новаківського він був найкращим рисівником. Тоді, коли його колеґи мордувалися передачею основних рис моделя, копіюючи бачене, він просто атакував папір на дошці, справно і певною рукою передаючи основні риси моделя — живого чи гіпсового. Ми мали поменшений відлив античної Венери Мільоської з паризького Люврю і годинами працювали над її рисуванням, де найважнішою справою була передача точних пропорцій людського тіла. Коло 11-ої години заходив до робітні Новаківський, завжди з палицею і великою розвіяною чорною краваткою. Він спинявся над кожним рисунком, поправляв і не раз перед нашими очима переробляв цілу студентську роботу, весь час викладаючи принципи мистецької творчости. Морозові рисунки, просто і бравурно передані, він часто ставив на приклад іншим.

В мене збереглося кілька невеликих рисунків олівцем роботи Мороза з тієї школи, в тому один автопортрет. Коли дивлюся на них тепер, то бачу, що це були твори вже не учня, а справжнього мистця. Все в них природне, невимушене, май же без ніяких поправок.

Я не сказав би сьогодні, що всі методи навчання Новаківського були добрі. Найважливішою була таки його коректорська робота, де кожен міг би бачити, що і як творити, зате його постійні виклади про те, як як творили великі майстри — Леонардо, Рафаель, Тіціян, Рембрандт — ледве чи доходили до свідомости студентів, які творів тих майстрів не бачили і назагал ще не вміли малювати олійними фарбами, ні не знали ще основних правил композиції. Ми малювали виключно влітку, під час наших виїздів з Новаківським на Гуцульщину, до Космача. Ті виїзди зорганізував меткий Смольський, ми там малювали із запалом малі касетові етюди, які Новаківський, поправляючи, не раз перемальовував на свої, а втім, майстер сам захопився Гуцульщиною і створив там численні краєвиди та цикл картин на теми Довбуша. Мороз, народжений на Поділлі, був сам зачарований Гуцульщиною і вона стала незабаром одною з найважливіших тем його малярства.

Частим гостем школи бував Митрополит Андрей Шептицький, заходами і за допомогою якого наша школа фактично існувала. Він з цікавістю переглядав рисунки студентів, а раз на місяць у своїй митрополичій палаті, через парк від нашої школи, він давав нам виклади з історії мистецтва, а також дозволяв кожночасно приходити до його бібліотеки, де було чимало закордонних мистецьких видань, особливо журналів, які тримали нас у курсі того, що твориться в мистецькому світі. Найчастіше я бачив там Смольського, Мороза, Малюцу і Луцика, а я знав тоді вже крім німецької, також французьку мову і міг їм не одне вияснити.

Закінчення буде.

Іван Головінський

РІК ПІСЛЯ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

I

Цього року, від 19-го липня до 10-го серпня, з дружиною я мав велику приємність, сповнену зворушення, відвідати Україну. Щоб не в'язатися із туристичною групою і мати можливість зібрати яканайбільше вражінь, ми заплянували власну щоденну програму. На протязі трьох тижнів ми були в численних місцевостях та змогли говорити із десятками людей різних професій, суспільних шарів та світоглядово-політичних і обрядових переконань. Наш шлях вів із Києва до Львова, а відтак через Калуш, Новицю, Івано-Франківське, Коломию, Косів, Кути, Угринів, „чорний ліс", Бучач, Доброполе, Зарваницю, Сапову, Крилос, Галич, і знову Львів і Київ. Загальне враження — позитивне і будуюче, хоча можна зустріти і багато контрастів, про які згодом згадаю. Постараюся поділитися із читачами фраґментами вражінь, бо щоб можна осягнути загальну об'єктивну картину ситуації, то потрібно багато більше часу.

Перше враження, на жаль, неґативне, створила митна служба ЗСА, яка дуже повільно реаґує на факт існування незалежної української держави. На літаку, що зближався до Києва, роздавали англомовні запитники, котрі треба виповнити і відтак віддати при перевірці на летовищі. Якщо приглянутися до запитника, то можна завважити, що вгорі дрібними буквами видруковано: „...ви підлягаєте законам СНД (Співдружність Незалежних Держав)". І виринало прикре питання: **„Яким законам СНД"? Чи СНД** — це якась „супердержава", закони якої зобов'язують на території незалежної суверенної України. На летовищі в Борисполі молодий прикордонник, користуючися транслітерацією, переписав із американського пашпорта букву „Г" як „Х" і так я став „Холовінським".

У поїзді з Києва до Львова їхав з нами у тому самому переділі молодий робітник із Замарстинова, який голосно нарікав на існуючі порядки. Львів — гарне місто, де майже повністю усунено давню совєтську символіку. При кінці серпня мали також усунути пам'ятник Галанові. На вулицях зустрічаємо багато привітних усміхнених людей, котрі майже усі розмовляють українською мовою. Можна було також бачити багато людей в книгарні Наукового Товариства ім. Тараса Шевченка. В загальному Львів робить враження европейського міста. Було б одначе помилкою думати, що всі проблеми вже розв'язані. Багато ще залишилося із старого способу думання і багато ще потрібно праці і зусиль, щоб направити півстоліття впливу „радянської" адміністрації. Відвідини Обласного Управління Народної Освіти у Львові залишили у мене гарне враження. На місце старих підручників убільшості вже впроваджено — нові при активній допомозі ЗСА. Зорганізовано також, часто з ініціятиви місцевих подій, нові типи шкіл, гімназії, як наприклад, у Стрию і Коломиї. З признанням хочу згадати про дві нові книжки, „Українська література" для сьомої кляси, друкована у Львові у видавництві „Світ", та книжку „Княжа Україна", авторства Олександра Олеся, видану у Києві 1991 року.

У передмові до книжки Олеся, Ростислав Радишевський висловив такі думки: „...Юний друже! Книжка О. Олеся „Княжа Україна" прийшла на зустріч з тобою у той час, коли **твій рідний** народ своєю працею, розумом, з високою **національною свідомістю** будує суверенну, тобто незалеж**ну Україну. Долею** тобі суджено жити у період великих, воістину революційних перетворень. Ти закінчиш школу і також будеш причетний до оновлення і відродження своєї Батьківщини. А щоб будувати майбутнє України, треба знати правду про її минуле.". Думаю, що це слова, з якими може бути згідний кожний український педагог.

Зі Львова їдемо автом до Калуша через мальовничі наші села. Майже у кожному селі можна завважити великі, гарно розбудовані церкви, а біля них висипані високі могили героям визвольної боротьби і жертвам большевицького свавілля. Особливо звертає на увагу гарна нова церква в Боднарові біля Калуша, та велика могила-пам'ятник при в'їзді до Калуша. В Калуші українська католицька церква гарно відновлена і розмальована. В неділю на Службі Божій було багато людей і молоді і співав гарно церковний хор.

Міжконфесійні відносини в Україні є скомпліковані і вимагали б окремої аналізи. Тут згадаю тільки про один приклад співпраці поміж українцями католиками і членами Автокефальної Церкви. Наприклад, У Калуші автокефальна громада будує нову муровану церкву, на будову якої зібрала поважні фонди українська католицька громада. Іншим прикладом є село Новиця біля Калуша, де перед війною велика, гарна церква була власністю українців католиків. Там тоді був парохом О. Соловій. Тепер ця церква — це власність автокефальної громади, а католикам дозволено відправляти тільки у каплиці біля церкви.

У другій половині липня, Калуський і Коломийський райони майже повністю стояли під впливом приготувань до святкувань річниці проголошення Незалежности України і 50-ліття УПА. Одначе, як вже є відомо, такі святкування чомусь, на жаль, не відбувалися в самому Івано-Франківському.

Продовження буде.

Український...

(Закінчення зі стор. 1)

дяться, — незвичайно корисна і потрібна нашій громаді в ЗСА, чи навіть і в усій Північній Америці, ба — і в Україні.

Тож коли до редакції щоденника на розмову про концерт прибуло у понеділок, 19-го жовтня, троє членів Управи УМ і двоє артистів з виконавців плянованого концерту, і коли редактори в „Свободі" бажали розпитувати цих двох зірок про сценічні їх здобутки, то і співачка Оксана Кровицька і пяніст Володимир Винницький висловили бажання, щоб про них говорити найменше, а натомість звернути всю увагу на сам музей і на те, чому саме наша громада повинна УМ підтримувати й чому вони самі погодилися цей концерт прикрасити своїми виступами безкоштовно.

Тому головні наші питання були скеровані до членів Управи УМ Тані Тершаковець і Ліди Гайдучок, та до імпресаріо концерту Ореста („Ґоґо") Слупчинського. Вони й розповіли про Музей, про поточну хосенну його працю і про блискучий концерт, що гряде, і який мусить стати справжньою мистецькою подією цієї осени в Ню Йорку. Як знаємо й пригадуємо собі з описів „Свободою" відкриття й посвячення музею ще в жовтні 1976 року — якраз 16 років тому — УМзей урочисто почав існувати якраз тоді, бо став відкритим для щоденних майже відвідин публіки. Але початки його вже налічують понад півсто ліття Тодішня голова СУА вказала на існування в Ню Йорку культурних надбань усіх народів світу, за виїмком українського. „Від сьогодні ця прогалина починає заповнюватися", твердила вона далі, розповідаючи про 40-річний шлях постання і розвій Музею, вказуючи на його завдання як „зберігача скарбів української народної мистецької творчости і як науково-дослідної та виховної установи".

Відкриття і посвячення Музею було історичною подією для українців на поселеннях в Америці і такою преважливою інституцією музей є і досі. Про це вимовно свідчить уся його інтенсивна діяльність, ведена відданими членами музею, цілим гуртом любителів музейництва, що їх досі очолював незабутньої пам'яті д-р Богдан Цимбаліс-тий.

Таня Тершковець розповіла про ідеальний стан колекцій, дбайливо й з умінням плеканих, про фаховість експозицій і постійну службу нашій громаді як молодим, так і середнім і старшим. Щоб таку працю продовжувати, УМ мусить мати фонди і ще раз фонди. Хоч УМ дістає субсидії від всеамериканських мистецько-фінансових установ, але ці суми відносно невеликі, тому головний наголос Управа і члени музею кладуть у першу чергу на самих українців, на їх жертвенність. Ось і цей концерт потребує не лише людей, що прийдуть насолоджуватися співом і музикою, але і спонзорів для концерту.

Спонзори концерту — це ті громадяни, що пожертвують по 250 долярів, цим самим фундуючи сам концерт. Їхні прізвища будуть поміщені в програмці концерту. Довідуємося, що таких меценатів уже є десятеро, але потрібно ще 15 осіб. Самі ж квитки є в ціні по 25 дол. і по 20 дол. на концерт. А на прийняття, яке відбудеться відразу по концрті у „Консерваторі-кафе" у Мейфлавер Готелі (15 Централь ний Парк захід, поміж 61-ою і 62-ою вулицями в Мангеттені), вступи коштують 50 дол. Обидві членки з Управи УМ певні, що наша громада покаже себе справжніми шанувальниками високого мистецтва і підтримає їхній гарний почин великою участю в концерті, спонзорстві і своєю присутністю на прийнятті, що буде цікавою товариською зустріччю.

Імпресаріо „Ґоґо" Слупчинський тут же підкреслює знову особливість концерту, де зібралися чи не всі найкращі наші мистці-віртуози: піяністи, віолончелістка, скрипаль, співачка і співак, та незрівнянний Квартет ім. Миколи Леонтовича. Пропустити таку рідкісну нагоду і не бути присутнім на такому концерті — це було б великим недоглядом з боку нюйоркчан, як і українських громадян з поблизьких околиць.

Всі учасники концерту — молоді й високопрофесійні мистецькі особистості, про яких вже було не раз писано на сторінках і української і неукраїнської преси з найбільшими похвалами. Ось їх список (за абеткою): Володимир Винницький — фортепіяно; Олег Криса — скрипка; Оксана Кровицька — сопрано; Лариса Крупа — фортепіяно; Олександер Слободяник — фортепіяно; Микола Сук — фортепіяно; Наталія Хома — віольончеля; Марія Цимбала — фортепіяно; Роман Цимбала — тенор; Тетяна Чекіна — фортепіяно, і струнний Квартет ім. Леонтовича.

Піяністи Володимир Винницький студіював у Московській консерваторії. Він був лавреатом міжнародного конкурсу піяністів у Парижі Марґеріт Лонґ-Жак Тібо. За ним багато виступів на сценах країн Східньої і Західньої Европи та Північної Америки. Він навчає тепер у Київській консерваторії.

Скрипаль-віртуоз Олег Криса, славетний соліст, камерний музика і учитель, вперше виступив перед американською публікою в 1971 році в Карнеґі Голл. Після 18-річної перерви маестро О. Криса повернувся на американську концертову сцену з успішними недавніми концертами знову Карнеґі Голл, у Ню Йорку, та в Кеннеді Центрі у Вашінґтоні. Визнаний за одного з найкращих віртуозів світу, він раз-у-раз виступає на найкращих сценах в різних країнах, презентуючи насамперед сучасну музику, багато творів якої були спеціяльно для маестра написані і йому присвячені. Його обдаровано багатьма міжнародними нагородами, відзначеннями і почесними грамотами.

Оперова співачка Оксана Кровицька так само гарна з себе, як і талановита. Вона співала Марґаріту в „Фавсті" Ґуно, Іолянту в однойменній опері Чайковського і Татьяну в його ж „Євґенії Онєґіні", Ксеню в „Борисі Ґодунову" Мусорґського, та Наталку в Лисенковій „Наталці Полтавці", — все це в Київській опері. В Америці співачка перебуває вже вдруге і успішно тут виступає. Вона співала в „Реквієм" Верді та в „Маґніфікат" Баха, а тепер перед нею виступ в Гантер коледжі, де вона буде солісткою в грудні цього року разом з хором цього коледжу.

Лариса Крупа, музичний керівник камерного ансамблю „Нова" і його ж засновниця, закінчила Пібаді консерваторію, де здобула і бакалавреат і ступінь маґістра музики. Вона дебютувала в 1983 році в Карнеґі Голл і постійно виступає як солістка з багатьма камерними ансамблями та оркестрами по Північній Америці та в Европі. Її неодноразово нагороджувано престижевими відзначеннями. Піяністка Л. Крупа, американська українка, з успіхом концертувала по Україні протягом 1991 року.

Піяніст Олександер Слободяник втішається світовою славою віртуоза через його подиву гідну техніку і блискучу майстрність гри. Маестро Слободяник студіював у Львові та у Москві і був лавреатом міжнародних конкурсів піяністів ім. Шопена у Варшаві та ім. Чайковського у Москві. Він дебютував у Ню Йорку в Карнеґі Голл в 1968 році і відтоді концертував по ЗСА і Канаді на реґулярній базі до 1979 року, коли наступила 9-літня перерва у його північноамериканських виступах. У 1988 році піяніст повернувся до Америки і інтенсивно виступає тут і по цілому світі, беручи участь у багатьох міжнародних музичних фестивалях.

Піяніст Микола Сук студіював у Київській та Московській консерваторіях, незабаром завоювавши перше місце в міжнародному конкусі ім. Ліста — Бартока в 1971 році в Будапешті, що принесло йому світову славу. Піяніст-віртуоз концертував як соліст з власними концертами і з оркестрами та в складі камерних ансамблів скрізь по Европі, а в 1991 році дебютував у Америці у Вейл-залі Речиталів. Бездоганний і блискучий інтерпретатор клясичної і сучасної музики, він зарепрезентував на концертовій сцені не один твір, написаний спеціяльно для нього.

Челістка Наталія Хома студіювала у Львові та в Московській консерваторії. Вона здобула перші місця в кількох міжнародних компетиціях і інтенсивно виступала з найбільшими оркестрами по Европі, ЗСА та Канаді.

Піяністка Марія Цимбала випускниця Львівської консерваторії, де вона працює як акомпаньятор. Піяністка часто виступає, акомпаньюючи своєму мужеві, оперовому співакові Романові Цимбалі, тенорові Львівської опери.

Тенор Роман Цимбала у Львові виконує ролі Герцоґа в „Ріґолетто" Верді, Альфреда в „Травіяті" теж Верді, Лєнського в „Євґенії Онєґіні" Чайковського та багато інших. В останньому часі співак інтенсивно виступає скрізь по З'єднаних Стейтах Америки.

Піяністку Тетяну Чекіну добре знає українська й неукраїнська публіка з її досконалого музичного супроводу її мужеві скрипалеві Олегові Крисі, але вона теж концертує в речиталях і виступає в концертах окремо. Студіювала піяністка в Києві та в Москві, де закінчила Московську консерваторію. У фіналі концерту виступлять і чотири музиканти з Квартету ім. Леонтовича, виконавши „Квартетзатц" Франца Шуберта.

ПРЕЗИДЕНТ ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКОЇ Республіки Фредерік де Клерк оголосив про зміни в уряді, підкресливши при тому, що вони викликані необхідністю позитивного розвитку переговорів про майбутнє країни. Де Клерк підтвердив також, що 30-го листопада зрезиґнує один з провідних членів кабінету — міністер в питаннях державности Ґерріт Фільюн. Нові призначення наберуть чинности з 1-го грудня. Зокрема заступник міністра конституційого розвитку Тертіюс Делпорт перебере течку міністра місцевого управління, міністер освіти Сем де Бір очолить водночас міністерство житлового будівництва, заступник міністра охорони здоров'я Фанус Шоєман призначений заступником міністра конституційного розвитку.

ВІЙСЬКОВИЙ ГЕЛІКОПТЕР впав в озеро Ґрейт-солтлейк і в катастрофі загинуло 13 осіб. Аґентство Ассошіейтед Пресс повідомило, що поліції і рятунковим групам вдалось витягнути з води тіла кількох американських летунів, але командування, до якого був прикріпленлий гелікоптер, відмовилось подати точне число жертв. Воєнний гелікоптер типу TH-60M, який летів із Фльориди, впав в озеро, не долетівши до острівця розположеного посередині озера. В околиці катастрофи тривала погана вітряна і дощова погода.

МАДЯРЩИНА І ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА досягли домовлености щодо Дунайської греблі. Сторони погодилися звернутися в справі остаточного рішення до міжнародних арбітрів. Проблема полягає в тому, що представники Чехо-Словаччини наполягають на доконечності греблі, оскільки вона буде захищати словацькі поля від повенів. Мадярщина, зі свого боку, стверджує, що будівництво греблі неминуче приведе до екологічної катастрофи. Покищо будівництво припинено. Невдовзі має створитися комісія, до складу якої увійдуть представники зацікавлених сторін і уповноважений від Спільного ринку.

ЗГІДНО З ІСНУЮЧИМ домовленням між сербами, хорватами і слов'янами-мусулманами, всі концентраційні табори в Боснії і Герцеґовині повинні бути зліквідовані до 31-го жовтня. Щойно 1-го листопада перша група в'язнів до 100 осіб з родинами виїхала до Фінляндії, яка виявила готовість їх прийняти. Тим часом в таборах продовжують перебувати до 7,000 боснійців, бо ніяка країна покищо не надала їм притулку. Звільнені з сербських концентраків боснійці засвідчують, що перейшли через страшні знущання, а багато в'язнів було закатовано на смерть.

У ДРУГУ НЕВИМОВНО СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашої найдорожчої і незабутньої

ДРУЖИНИ, МАМИ, БАБУСІ, ПРАБАБУСІ

сл. п.

СОФІЇ з ГОРОШКІВ КОСТЮК

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в понеділок, 16-го листопада 1992 року
о год. 9-ій рано

в УКЦерквах:

свв. апп. Петра і Павла в Сокалі, Україна;
в соборі св. Софії в Римі;
в катедрі Пресвятої Родини в Лондоні;
в католицькій церкві в княжому городі Холмі.

Про молитви за душу покійної просять:

чоловік — ІВАН
сини — ЗОР'ЯН, ОЛЕГ, ХРИЗАНТ
з родинами

ПОДЯКА

28-го березня 1992 р. з волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність

наша найдорожча

МАМА, ТЕЩА, БАБЦЯ, БРАТОВА і ТЕТА

бл. п.

Олена Константина з Цісиків Танчак

вдова по бл. п. о. крилошанинові Василеві, кол. парохові церкви Різдва Пречистої Діви Марії в Ню Бранзвику, Н. Дж.

Сповнені невимовним жалем і горем, складаємо щиру подяку усім тим, які допомагали нам переносити це тяжке горе, а особливо дякуємо:

о. парохові Павлові Лабінському за відправлення Панахиди у похоронному заведенні, за переведення похоронних відправ у церкві і на цвинтарі та за зворушливе прощальне слово в часі похорону.

Дуже дякуємо Сестрицтву Покрови ПДМ під провором Марії Слободян за поміч у похороні і злагодження гарної трапези по похороні.

Також дякуємо д-рові Іванові Головінському за перепровадження трапези.

Дуже дякуємо П. Т. Панкевичам за поміч і переведення збірки на добродійні цілі. Щиро дякуємо колеґам і усім із St. Mary's Medical Center і приятелям в Лювістоні, Мейн. За співчуття, квіти і Служби Божі та численні відвідування мами в похоронному заведенні. Дуже сердечна подяка родині, приятелям і знайомим, що з близька і далека приїхали на похорон, не жаліючи часу і труду.

Дякуємо всім за квіти, співчуття і численні Святі Служби Божі за душу покійної.

На Святі Служби Божі зложили: Сестрицтво Покрови ПДМ, Наталія Базарко, Н. Б. Перфецькі, Олеся Орлян, Ростик Цісик, Бойко, Литвин, Демезик, родина Паславські, Марія Ткачук, Оксана і Мирон Ружицькі, Орися, Дарка, Наталка і Орест Танчак.

На нев'янучий вінок в її пам'ять зложили:

200 дол. — д-р Марія і д-р Юрій Дицьо;
по 100 дол. — Сестрицтво Покрови ПДМ, д-р Володимир і Лідія Базарко, Наталія Базарко;
по 50 дол. — Порфірий і Тамара Панкевичі, д-р Люба і д-р Юрій Стефанівські, д-р Зоня і Богдан Шебунчаки, інж. Богдан Котис, Апольонія Книш, Іван і Іванна Мельник-Гаврилюк, Галя і Микола Гошовські, Марта і Нестор Базарки, д-р Юрій і Христина Перфецькі, д-р Іван і Наталія Головінські, д-р Стефан Ірина Ничай, інж. Роман і Люба Книш, Євгенія і Марія Цісик, д-р Іванна і д-р Олег Ратич;
по 25 дол. — Ірина Бачинська, інж. Роман і Слава Ракочі, Стефанія Степанюк, Ярослава і Ярослав Букачівські, Марія і Соня Слободян, Галя і Ростислав Ратич;
по 20 дол. — Роман і Стефанія Старожитник, Северин і Ірена Старожитник, Михайло Захарко, Ольга й Іван Яцишин, Осип і Надя Винник;
15 дол. — Марія і Мирон Гатали;
по 10 дол. — Іванна Кононів, Славко Паславський, Олександра Ощудляк.

Разом .... 1995 дол.

З того на Греко-Католицьку Семінарію у Львові зложили .... 935 дол.
На малу Семінарію в Римі .... 325 дол.
До Люрду, на руки о. Прийми .... 100 дол.
Дітям жертвам Чорнобиля .... 75 дол.
На Український Музей .... 25 дол.
На Святу Службу Божу в Бразилії .... 35 дол.

В цім горю ми не були в силі запам'ятати всіх тих, які причинилися до звеличання похорону.

Якщо ми когось не згадали в подяці, просимо вибачити.

Нехай Всевишній благословить усіх.

Д-р МАРІЯ ТАНЧАК-ДИЦЬО — дочка
змужем д-р ЮРІЄМ ДИЦЬОМ
внук — ЮРІЙ з жінкою ШЕРЕН
внук — МАРКО

У глибокому смутку повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що в суботу, 31-го жовтня 1992 р. після довгої недуги відійшла у вічність

бл. п.

Стефанія з Угерів Диба

вдова по бл. п. Осипові, членка 64-го Відділу Союзу Українок Америки.

ПАНАХИДА — вівторок, 2-го листопада, год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в середу, 3-го листопада, о год. 9-ій ранку у заведенні П. Яреми, а згодом в церкві св. Юра, а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:

донька — ТАМАРА ДИБА-ҐЛЯДИС
внуки — НАНУ і РИЧАРД
брат — НЕСТОР УГЕРА з дружиною БАСЕЮ
та дальша родина в Україні та на поселеннях

Ділимося сумною вісткою з ріднею і приятелями, що в неділю, 1-го листопада 1992 р. по довгій і тяжкій недузі упокоївся в Бозі, в Пармі, Огайо

наш найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ, ШВАҐЕР, СТРИЙКО і СВАТ

бл. п. д-р вет.

Пилип Телішевський

нар. 24-го жовтня 1917 р. в Дулібах, Україна

ПОХОРОН — середа, 4-го листопада 1992 р. в катедрі св. Йосафата в Пармі, Огайо.

Залишені в смутку:

дружина — СУЗАННА
доні з родинами —
АДРІЯНА і РОМАН МИРОНОВИЧ,
АНДРІЙКО і ЛЕВКО
МАРТА і д-р МИХАЙЛО ЛЯЛЮК,
ДІЯНКА, АДРІЯН і ОЛЕКСАНДЕР
РОМА і МИХАЙЛО ГОЛОВАТИЙ,
ДАНИЛКО і ДЕНИСИК
брат — ОМЕЛЯН з родиною в Україні
сестра — КАТЕРИНА з родиною в Україні
шваґерки —
МАРІЯ ТЕЛІШЕВСЬКА з синами
ОЛЕКСАНДЕР
АНДРІЙ з родиною
ЯРОСЛАВА ОРИШКЕВИЧ з родиною
шваґри —
о. ОЛЕКСАНДЕР ОРИШКЕВИЧ
д-р ОСИП і ЛІДІЯ ОРИШКЕВИЧ
з родиною
ТАДЕЙ і ЗОЯ ОРИШКЕВИЧ
д-р РОМАН і ОКСАНА ОРИШКЕВИЧ
з родиною
д-р ВАСИЛЬ МАЛИНОВСЬКИЙ
з родиною
свати —
ТЕОДОРА МИРОНОВИЧ
МИКОЛА і ВОЛОДИМИРА ЛЯЛЮК
ЛЮБОМИР і СОНЯ ГОЛОВАТІ

Замість квітів родина просить складати пожертви на церкву в Україні.

Ділимося сумною і болючою вісткою, що в неділю, 25-го жовтня 1992 р., несподівано помер

наш найдорожчий МУЖ і ТАТО

бл. п.

МИХАЙЛО БІГУН

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в похоронному заведенні Semko, Brooklyn, N. Y.

Залишив в глибокому смутку:

дружину — КСЕНЮ
синів — МИХАЙЛА і
ВОЛОДИМИРА з дружиною
двох братів на Україні —
ЙОСИФА і ВОЛОДИМИРА

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Б. Єльцин...

(Закінчення зі стор. 1)

казький народ. Причиною територіяльних претенсій стали землі Пригородного і частини Малгобекського районів, що належать нині Північній Осетії, які входили до складу ліквідованої в 1934 році Інгуської автономної області.

Конфлікт між інгушами і осетинами поставив під загрозу життя громадян Росії, що проживають в цьому регіоні. Це перший серйозний збройний конфлікт на території Російської федерації.

РОСІЙСЬКЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ агентство ІТАР—ТАСС повідомило з Гавани на Кубі, що транспортовий корабель старої конструкції і погано втриманий, який перевозив, правдоподібно до ЗСА, гаїтських втікачів, затонув коло кубинського побережжя. Кубинські газети й інші засоби масової інформації заявляють, що 25 гаїтців взагалі пропали без вістей, правдоподібно втопилися, а решта, 90 осіб, врятували кубинські моряки і перевезли їх на Кубу та примістили у спеціяльному таборі для гаїтських втікачів. В більшості втікачів відправляють назад на батьківщину і на диво ніхто за це не критикує комуністичний уряд Фіделя Кастра, — кажуть американські політичні спостерігачі. 3,818 втікачів з різних латиноамериканських країн, але найбільше з Гаїті, які перебували на Кубі, повернулися „добровільно" на батьківщину. Число призначених для репатріяції гаїтців в ЗСА становить тепер 4,443 особи.

ФОЛКТЕАТР О. СТАХІВА В БОСТОНІ

Бостон. — Тут у суботу, 7-го листопада, в залі православної церкви св. Андрія відбудеться виступ Фольклорного Театру Остапа Стахіва. Початок о год. 7-ій вечора. Програма буде присвячена 50-літтю УПА. Адреса церкви: 24 Орчард Рілл ровд, Бостон.

Т. СТАРАК В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінґтон, Н.Дж. — Тут в неділю, 8-го листопада, в залі церкви св. Івана Хрестителя, 719 Сендфорд аве., відбудеться доповідь тимчасового представника України в Польщі Теодозія Старака на тему „Пріоритети зовнішньої політики України". Доповідь організують УККА, УАКР, Приятелі Руху Північного Ню Джерзі та Організація Оборони Лемківщини в Ірвінґтоні, Н.Дж. Початок о год. 3-ій по полудні.

ПОПРАВКА

В кінцевій частині статті д-ра Юліяна Мовчана ч. 3 „Чи назад до народних зцілителів?" („Свобода" з 24-го жовтня), на третій сторінці замість поданого тексту — „лікар (або лікарі) нічого не зміг вирішити — що з того..., має бути — „лікар (або лікарі) зміг вирішити з того... — Ред.

ПОПРАВКА

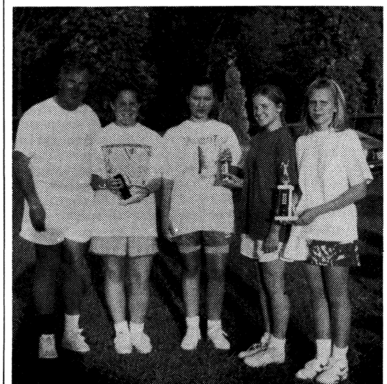
В статті „Декілька завваг до проєкту конституції України" в першій частині (число за 20-го жовтня) треба читати у другій колонці згори: „Депутатів до цих Рад обирають на п'ять років; членів Ради Депутатів по одномандатних округах (як у ЗСА)"; у п'ятій частині у четвертому рядку згори має бути „Тому ми зупинились", замість „зупинимось"; у 10-му рядку на третій сторінці має бути 'редагувати активно' на цій сторінці у другому абзаці треба читати „місце викладеним постановам у відповідних законах", а не відповідальних". — Ред.

Успішний тенісовий турнір на „Тризубівці"

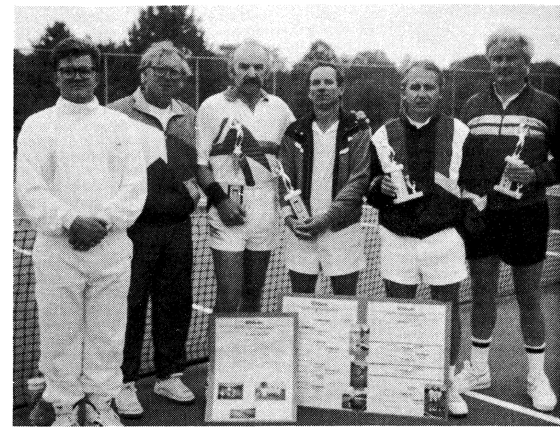
Цьогорічний осінній тенісовий турнір, влаштований тенісовою ланкою УСО „Тризуб", відбувся в днях 3—4-го жовтня на „Тризубівці" в Горшамі, Па. 27 українських тенісистів з'їхалися з різних частин східнього побережжя Америки, щоб взяти участь в тих змаганнях. Тенісові турніри на „Тризубівці" постійно зростають. В цьому турнірі брали участь також юнаки, юначки і молодші сеньйори так що всіх груп було п'ять.

В групі юнаків 12-літній Борис Татунчах переміг багато молодшого від себе Романа Лукова з Спрінгфілду, Ню Дж., вислідом 6—3, 6—4. В групі юначок Мая Мілянич з Савт Орандж, Н. Дж., перемогла у фіналі Христю Чапельську з Колюмбії, Мд., вислідом 8—4. Третє місце в тій групі здобула Христі сестра Доня Чапельська перемогою над Тамарою Татунчак.

В групі жінок Слава Лі виграла у фіналі зі своєю сестрою Марійкою Татунчак вислідом 6—4, 6—2. Люба Бугай здобула третє місце перемогою над Вірою Попель 8—6.



Ю. Савчак вручив нагороди юначкам (зліва): М. Мілянич, Д. Чапельська, Т. Татунчак і Х. Чапельська.



Чоловіки і молодші сеньйори (зліва): А. Нархаліс, Ю. Савчак, Ю. Грабець, Ю. Петрикевич, Я. Тимків і О. Сарахман.



(Зліва) Ю. Савчак, Ю. Попель, С. Лі, Л. Бугай, М. Татунчак, Ю. Грабець і В. Попель.

В групі сеньйорів було багато цікавих і завзятих змагань. У фіналі Юрій Петрикевич з Ню Гейвену, Конн., переміг Юрія Грабця з Бостону вислідом 7—5, 5—7, 6—1. У півфіналі Ю. Петрикевич виграв проти Ярослава Тимкова 2—6, 6—2, 6—1, а Ю. Грабець проти Юрія Вальчука, 7—5, 6—4. В групі з одною програною у фіналі Я. Тимків виграв проти Ореста Сарахмана 8—5 і тим здобув третє місце в групі сеньйорів. Також цікавими змаганнями були перемога Ігоря Бугая над Ігорем Луківим 8—5, Бориса Татунчака маратонний матч проти Александра Михалюка 13—11, і Влодка Дзівака проти Луківа, який Дзівак виграв 7—6, 7—5. Хоч в тій групі бракувало Олька Олинця, Павла Ролика і Юрія Савчака вона була найчисленнішою з 14-ма учасниками.

Перше місце в групі чоловіків здобув Андрій Хархаліс з Балтимору, перемагаючи Юрія Савчака вислідом 6—2, 6—3 і Андрія Кордіяка зі Львова 6—4, 3—6, 6—2. Змагання Савчака проти Кордіяка були перервані при висліді 5—7, 5—3 для Савчака через контузію Кордіяка. Це був перший турнір на „Тризубівці", в якому змагався тенісист з України і перший турнір на якому були грошеві нагороди.

Нагороди переможцям Ю. Савчак, провідник турніру і ланковий тенісу УСЦАК і Юрій Попель та Юрій Грабець з КЛК. Наступний тенісовий турнір на „Тризубівці" відбудеться 1—2-го травня 1993 року.

ЗАКЛИК

Шановна українська громадо!

Як відомо із світової преси, нові докази категорично свідчать про велику несправедливість американського департаменту юстиції (OCI) у фальшивому оскарженні Івана Дем'янюка. Вже у 1978 р. OCI мав конкретні дані, що І. Дем'янюк не був катом в Треблінці, але все таки започаткував і вперто продовжував судовий процес проти нього.

Два тижні тому федеральний апеляційний суд 6-ої округи у Синсиннаті, Огайо, із своєї власної ініціятиви наново відкрив справу видачі І. Дем'янюка до Ізраїля. Такий крок без прецеденту в історії американського права. У своєму розпорядженні федеральний суд зазначив, що зробив це рішення, бо „зайшли серйозні питання щодо поведінки американських прокураторів". Цей суд має право уневажнити видачу Дем'янюка і тоді Ізраїль, згідно з умовами договору з ЗСА, буде змушений відіслати підсудного до Америки. Оборона — себто родина Дем'янюка — має тільки до 11-го серпня 1992 року, щоб представити свої докази та правні арґументи.

Справа Дем'янюка вже тягнеться 15 років, емоційно і фінансово вичерпуючи його родину, котра наполегливо працює в його обороні. Українська діяспора жертвенно підтримувала цю працю. На жаль, знайшлись особи, котрі, без жадної фахової підстави критикували професійну оборону і своїми наклепами довели до повного краху фонду оборони.

Нарешті прийшла велика нагода закінчити цю несправедливість проти І. Дем'янюка. Було б ще більш несправедливим, якщо в моменті коли цілий світ, включно із Ню Йорк Таймсом, закликає до оновленого повного розгляду цієї справи, родина Дем'янюків не мала фондів щоб нарешті захистити свого батька. Їм треба негайної щедрої фінансової допомоги. Просимо висилати ваші датки безпосередно на нижче подану адресу — це є єдиний фонд допомоги оборони Дем'янюка: John Demjanjuk Defense Fund, P.O. Box 92819, Cleveland, Ohio 44192.

Едвард Нишник, голова, Фонд Оборони Дем'янюка

Адв. Андрій Филипович
Адв. Михайло Варис, мол.
співголови Комітету оборони при Українсько-Американському Товаристві **Адвокатів**